

FPPG & Biriş Goran: România are cea mai ridicată rata efectivă de impozitare specifică producției de gaze naturale

România are cea mai ridicată rata efectivă de impozitare specifică producției de gaze naturale, calculată ca procent din veniturile upstream din gaze naturale, atât în 2017 (19,4%), cât și în 2018 (25,3%), potrivit unui studiu al FPPG realizat împreună cu casa de avocatură Biriş Goran.

Astfel, țara noastră se situează la un nivel aproape triplu față de media celorlalte state incluse în analiză (7,0% în anul 2017, respectiv 7,6% în 2018).

Mai mult de atât, se observă că, în lumina recentelor modificări legislative, rata de impozitare efectivă înregistrată în România, în 2018, s-a detașat cu aproape 7 puncte procentuale față de a doua cea mai ridicată rata de impozitare efectivă (în Ungaria, rata de impozitare efectivă ajungând la 18,4% din venituri în 2018).

Conform studiului, în 2018, deși totalul impozitelor și redevențelor aferente sectorului upstream al gazelor naturale a crescut semnificativ, cu 41% față de veniturile realizate în 2017, veniturile înregistrate din activitatea upstream a gazelor naturale au înregistrat o creștere de numai 8% față de 2017. Mai mult, în valori absolute, aproape întreaga creștere de 538 milioane lei a vânzătorilor/veniturilor din această activitate a fost „anulată” de o creștere a impozitării cu suma de 524 milioane lei.

Astfel, în ceea ce privește modul de percepere și calcul al impozitelor și taxelor specifice sectorului upstream al gazelor naturale, se observă că acestea înregistrează o evoluție disproporționată față de veniturile efectiv înregistrate din această activitate.

În România, rata de impozitare efectivă specifică reprezintă 19,4% în 2017, respectiv 25,3% în 2018 din veniturile totale din activitatea upstream a gazelor naturale. „Creșterea ratei efective de impozitare se datorează, printre altele, schimbării modului de calcul al prețului de referință la gaze naturale și aplicării unor cote de impozitare suplimentară mai ridicate în cazul prețurilor de vânzare mai ridicate”, se notează în studiul menționat.

În perioada 2013 - 2019, în contextul în care, la nivel internațional, intervine concurența fiscală în vederea atragerii investițiilor, lipsa stabilității și predictibilității din sistemul fiscal din România a condus la scăderea atractivității țării noastre ca destinație de investiții.

“În domeniul offshore, introducerea noului impozit pe veniturile suplimentare a survenit după realizarea unor investiții importante, identificarea unor perimetre viabile comerciale și anunțarea unor intenții de exploatare în perioadele următoare. Astfel, se pare că România confirmă, încă o dată, faptul că este dispusă să schimbe regulile în mijlocul jocului, așa cum a făcut și în alte domenii (ex. energia regenerabilă). În lumina acestor modificări, este de așteptat ca România să nu aibă o reputație pozitivă (nefiind un partener credibil, de încredere), ce afectează oportunitățile în ceea ce privește atragerea investițiilor pe viitor”, notează sursa precizată.

Dacă la nivel mondial se observă o corelare între dificultatea exploatării, pe de o parte, și nivelul de impozitare pe de altă parte, în sensul în care se practică sisteme de impozitare mai avantajoase pentru încurajarea unor exploatări mai dificile, în România, situația exploatării offshore suferă o sarcină fiscală efectivă mai ridicată decât în cazul exploatărilor onshore și de aproximativ 5 ori mai mare decât media țărilor cu specific predominant offshore, în anii 2017 și 2018.

“Sistemul de impozitare din România este astfel unul care efectiv descurajează investițiile viitoare în offshore. În contextul în care producția de gaze naturale națională a suferit scăderi considerabile pe măsura exploatării și

eputării treptate a depozitelor convenționale existente, iar specialiștii estimează ca menținerea sau chiar creșterea producției naționale putea fi realizată în mod substanțial numai prin intermediul zacamentelor offshore, este de așteptat ca sistemul actual de impozitare să conducă la descurajarea investițiilor offshore, la limitarea activității la depozitele mature onshore aflate în producție, cu un grad de epuizare ridicat și declin accentuat și, implicit, la scăderea producției naționale și la creșterea dependenței de importuri”, mai arată studiul.

Țara noastră înregistrează și o tendință de încetinire a procesului de liberalizare a pieței, introducerea unor prețuri-limita pentru vânzarea gazelor naturale reprezentând un pas-înapoi pentru România.

Potrivit studiului, piața noastră are curențe de natură tehnică. Astfel, folosirea unui preț de referință aferent unei piețe externe (nerelevante pentru piața locală) în scopul calculului redevențelor contrazice principiul justității impunerii din Codul Fiscal, care asigură ca sarcina fiscală a fiecărui contribuabil să fie stabilită pe baza puterii contributive, respectiv în funcție de mărimea veniturilor.

“În condițiile în care prețul CEGH nu are legătură cu piața locală (în anumite cazuri fiind și cu peste 50% mai mare decât prețurile locale, în alte cazuri cu până la 24% mai reduse decât prețurile locale) impunerea se realizează arbitrar prin raportare la venituri nerealizate, sau prin raportare la numai o parte din veniturile realizate. În aceste condiții nu putem vorbi despre impunerea unor venituri suplimentare (conform raționamentului și scopului legii), veniturile fiind definite strict din perspectiva contabilă, ca și creșteri ale beneficiilor economice (aceste beneficii economice nu pot fi egale decât cu prețul efectiv realizat)”, arată FPPG.

În practica internațională, impozitele suplimentare se aplică, de regulă, asupra prețurilor de vânzare considerate excedentare, pentru producătorii ce realizează un supraprofit. Astfel, conform formei actuale a Legii nr. 256/2018, respectiv Ordonanței nr. 7/2013, veniturile suplimentare sunt cele ce depășesc nivelul de 45,71 lei/MWh, respectiv aproximativ 47 lei / MWh.

Autorii studiului menționează: “Pe de altă parte, conform O.U.G. nr. 114/2018, prețul maxim – ce poate fi practicat pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică destinată consumului populației – este de 68 lei/MWh, acest nivel fiind considerat din perspectiva legiuitorului ca fiind unul ce asigură, pe de o parte, rentabilitatea rezonabilă a proiectelor de investiții din perspectiva producătorului și, pe de altă parte, un cost adecvat pentru consumator. Se poate observa, astfel, că impozitarea suplimentară, stabilită prin Ordonanța nr. 7/2013 și Legea nr. 256/2018, se aplică inclusiv unor prețuri de vânzare ce nu mai sunt excedentare, suplimentare față de nivelul considerat normal în prezent.”

Prin limitarea deductibilității investițiilor offshore din perspectiva impozitului pe profit (prin reducerea cheltuielilor deductibile cu amortizarea fiscală a investițiilor realizate), baza de impozitare a producătorilor offshore este largită în mod artificial, comparativ cu restul agenților economici din România. “Această abordare este una contrară practicii la nivel european, unde impozitarea specifică în sectorul upstream cu elemente de profitabilitate este similară cu mecanismul aplicat celorlalte sectoare de activitate și/sau conține măsuri de încurajare a investițiilor (ex: deducere mai rapidă, supradeducere a investițiilor ș.a.m.d.). Întrucât formula de calcul a veniturilor supuse impozitului suplimentar offshore nu permite deducerea redevențelor aferente acestor venituri, apreciem că se generează o dublă impozitare a veniturilor suplimentare (redevențe, urmate de impozit pe veniturile suplimentare). Limitarea deductibilității investițiilor în limita a maximum 30% din veniturile suplimentare înregistrate (până la 85 lei/MWh) descurajează proiectele de investiții onshore cu costuri sau riscuri ridicate (ex. explorare, sonde de mare adâncime)”.

În contextul legislativ, numai impunerea prețului reglementat de 68 lei/MWh, deși nu este o măsură fiscală în sine, ar urma să genereze pierderi directe de venituri la bugetul de stat în următorii ani de aproximativ 1 miliard de lei pe an, fără a lua în considerare pierderile indirecte cauzate de reducerea investițiilor și a producției de gaze naturale. Descurajarea investițiilor upstream conduce la pierderea unei oportunități semnificative pentru economia

României, având în vedere efectele economice directe, indirecte și induse generate de investițiile upstream:

“Fiecare 1 miliard de dolari cheltuit în explorarea, dezvoltarea și producția gazelor naturale în sectorul upstream offshore conduce la crearea unui număr mediu anual de 2.198 locuri de munca menținute pe o perioadă de minimum 20 de ani, și are efect multiplicativ în economie, conducând la creșterea cumulată a veniturilor la bugetul național cu 1,9 mld. dolari, concomitent cu creșterea cumulată a PIB-ului cu 3 mld. dolari (pe o perioadă de circa 20 de ani). O investiție de 1 miliard de euro în sectorul upstream onshore generează o contribuție a sectorului de aproximativ 3.000 de locuri de munca nou create sau menținute pe perioada producției (10 ani) și aproximativ 15.000 locuri de munca pe perioada investiției (1 an), o contribuție la creșterea cumulată a veniturilor la bugetul național cu 1 mld. euro, concomitent cu o contribuție la creșterea cumulată a PIB-ului cu 3,2 mld. euro”, mai scriu autorii analizei.